

Program

Az előadások húsz percesek, melyekhez húsz perc vitaidőt kalkuláltunk. A kezdőidőpontokat betartjuk, ha egy előadás elmarad, szünetet tartunk.

Az előadásokról és vitákról videofelvétel készül, mely vágtalanul az internetre kerül. Későbbi tájékozódás a felvételekről a

<https://wesley.hu/2024/09/24/wesley-tudomanyos-korkep-3/> ill.

https://archive.org/download/Conferences_SHS_2020s/WJLF_tudomanyos_korkep_2024.pdf oldalakon lesz lehetséges.

Első nap		
24.nov 09.40	Iványi Gábor:	Megnyitó
24.nov 09.55		Megemlékezés halottainkról: Bánlaky Pálról, Donáth Lászlóról, Ferge Zsuzsáról, Karsai Dánielről, Ladányi Jánosról
24.nov 10.00	Szilágyi-Gál Mihály	Retorikai tapasztalat és kifejezés. Tengelyi László Tapasztalat és kifejezés című kötete nyomán
24.nov 10.40	Rezsabek Nándor	Potenciálisan veszélyes (PHO) földközeli objektumok (NEO) becsapódási valószínűsége a Torino-skála alapján
24.nov 11.20	Bozzay Cecilia	Bűnbakképzés a családban, párkapcsolatokban
24.nov 12.00	Ebédszünet	
24.nov 12.40	Pók Attila	Humanizmus, tudomány, hitelesség: Deák István példája
24.nov 13.20	Strobel Lilla	Az evolúcióbiológia fogadtatása különböző vallási közösségekben
24.nov 14.00	Fekete Szabolcs	Mesterséges intelligencia és társadalomtudomány
24.nov 14.40	Kornai András	Protologika a nagy nyelvi modellek korában
24.nov 15.20	Kiss Endre	Egy társadalomlélektani elmélet tervezete. Hermann Broch szövege 1941-ből
24.nov 16.00	Falus András	A mesterséges intelligencia az orvos- és egészségügyben; realitás és perspektíva
24.nov 16.40	Sik Endre	A „szabadon született” művek, avagy a kíváncsiság, a düh, a „csak úgy” és a „jobban tudom” szerepe a szociológiai tudástermelésben
24.nov 17.20	Kelecsényi Klára	Analízis tanítása nem matematika szakosoknak
24.nov 18.00	Kozma Tamás	Vallásos szocializmustól az egzisztencialista pszichológiáig: egy német út
24.nov 18.40	Forray R. Katalin	Cigányok Magyarországon

Második nap		
25.nov 09.00	Bárdos-Féltoronyi Miklós	Az ukrán-orosz, illetve NATO-orosz háború esetleges egyházi jelentősége
25.nov 09.40	Ludassy Mária	Erkölc és politika Machiavellitől Marxig
25.nov 10.20	Munkácsy Katalin	A nem matematika szakos hallgatók lemorzsolódása a gyenge matematikai eredmények miatt. Egy példa az esélyegyenlőséget támogató oktatási stratégiára
25.nov 11.00	Bretter Zoltán	A győztes traumája - Románia 1918-1939 között
25.nov 11.40	Blandl Borbála	Ki cselekszik elvontan? A globális etika lehetőségéről.
25.nov 12.20	ebédszünet	
25.nov 13.00	Kamarás István	Földre szállott utópia Gyálon
25.nov 13.40	Polónyi István	A hazai humánerőforrások helyzete
25.nov 14.20	Somogyvári Lajos	A társadalmi vita gyakorlata a korai Kádár-korszakban
25.nov 15.40	Hadas Miklós	Mi fán terem a plurális kisebbségi habitus? Töredékes beszámoló egy most folyó OTKA-kutatásról
25.nov 16.20	Kőry Ágnes	Opera és zenetörténet szocialista szempontból
25.nov 17.00	Andor László	Polányi Károly és a globális pénzügyek evolúciója
25.nov 17.40	Szabó Dávid	Szociális lakásügy - Kortárs magyar szociális alapú lakásépítés
25.nov 18.20	Takács Imre	Keresztény értékek hatása a szociális munkára
Harmadik nap		
26.nov 09.00	Schweitzer Gábor	Magyarország történeti alkotmánya egykor és ma
26.nov 09.40	Paál György	Agyi aneurizmák hemodinamikája
26.nov 10.20	Szalai Kriszta	Az engedelmes bántalmazott, és a traumatizált bántalmazó megértése
26.nov 11.00	Forrai Judit	Balassa kör, az orvosi szűk elit története
26.nov 11.40	Eörsi László	Parafadugó a víz felszínén (Király Béla a XX. század viharában)
26.nov 12.20	Majtényi László	Kereszt a Felszabadulási emlékművön? A hazugság, mint alkotmányos probléma
26.nov 13.00	Ebédszünet	
26.nov 13.40	Fazekas Csaba	A szektaellenesség három jobboldali-konzervatív korszaka Magyarországon
26.nov 14.20	Nagy Péter Tibor	Népszámlálás és felekezet Európában
26.nov 15.00	Hubai Péter	Hiteles Jézus-mondások a Tamás-evangéliumban?
Negyedik nap		
27.nov 14.40	Deák Dániel	Spirituális tőke és természetes jog

27.nov 15.20	Pétervári Kinga	Okoz-e paradigmaváltást a technológiai fejlődés a jogalkotásban illetve a jogalkalmazásban
27.nov 16.00	Trencsényi László	Adalékok a gyermektáboroztatás történetéhez
27.nov 16.40	Barabás János	Az Európai Unió jövőjének lehetőségei a választások után
27.nov 17.20	Hideg Éva	A metamodern szellemi irányzat megjelenése az előrettekintésben
27.nov 18.00	Szentpéteri Nagy Richard	Az alkotmányozó hatalom

Az előadók és előadások néhány adata

Andor László *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* FEPS *Tudományos fokozat:* PhD-Csc *Előadástéma:* Polányi Károly és a globális pénzügyek evolúciója *Kulcsszavak:* arany; dollár; euró *Absztrakt:* Polányi Károly főművében (A nagy átalakulás, 1944) centrális szerepet kap a nemzetközi pénzügyi rendszer, vagyis a 19. századi aranystandard elemzése. Az előadás az alábbi főbb pontokra és kérdésekre fókuszál: • -A nemzetközi pénzügyi rendszer bemutatása A nagy átalakulás c. műben • -A háborúk szerepe a pénzügyi rendszerek fejlődésében • -A globális pénzügyek újjászervezése Polányi Károly korában • -Polányi hatása a legutóbbi globális válság (és az euróválság) elemzésére • -Globális pénzügyi kérdések a multipolaritáshoz vezető átmenetben

Barabás János *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* *Tudományos fokozat:* PhD-Csc *Előadástéma:* Az Európai Unió jövőjének lehetőségei a választások után *Kulcsszavak:* Sorskérdés; Világnehézségek; Kihívások *Absztrakt:* Egyik legfontosabb nemzeti sorskérdésünk az Unió taggá válás, mégpedig ez akkor segít rajtunk, ha egy erősödő Unióba lépünk be. Szociális piacgazdaságra van szükségünk, ahol demokratikus jogállam van, szabadság, szolidaritás, és értékközösség a norma. Az uniós választások után talán gyengül az euroskeptizmus. Tudjuk, hogy milyen nehéz, bonyolult, ellentmondásos világban élünk, ahol a súlyos történelmi mindenekelőtt a természeti, környezeti, időjárási, vízgazdálkodási ügyek a zöld fordulat ügyét hozzák előtérbe. Tegyük hozzá, hogy mindehhez a mi nagyon is lecsúszó hazánk cselekvő közösségében erős és minél gyorsabb társadalmi, szociális és gazdasági fordulatra van szükség.

Bárdos-Féltoronyi Miklós *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* *Tudományos fokozat:* PhD-Csc *Előadástéma:* Az ukrán-orosz, illetve NATO-orosz háború esetleges egyházi jelentősége *Kulcsszavak:* háború; egyházak; geopolitika *Absztrakt:* Az egyházak szerepe a háborúkban általában és a fenti esetben: hadászati, propaganda, gazdasági, erkölcsi stb?

Blandl Borbála *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* WJLF *Tudományos fokozat:* PhD-Csc *Előadástéma:* Ki cselekszik elvontan? A globális etika lehetőségéről. *Kulcsszavak:* Hegel; morálfilozófia; antropológia *Absztrakt:* Előadásomban arra teszek kísérletet, hogy Hegel felvetését (Ki gondolkodik elvontan?; magyarul: MFSZ, 1970, 176-178.p.) a kanti morálfilozófia szempontjából vizsgáljam.

Bozzay Cecília *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* *Tudományos fokozat:* felsőoktatási diploma *Előadástéma:* Bűnbakképzés a családban, párkapcsolatokban *Kulcsszavak:* Mentálhigiéné; mediáció; család *Absztrakt:* Mindenki, mint "társas- személy" így, vagy úgy kapcsolatba kerül élete során családdal és annak megfelelő, vagy maladaptív működésével. Jobb esetben származási, nehezebb esetben pedig saját családjában szembesülhetünk a hibás kereséssel, azaz a bűnbakképzés maladaptív működésével. No és mi a helyzet "a harmadik fél", mint szerető megjelenésével? Ő ugyan nincs fizikailag jelen, mégis mozgatja a fantáziabeli, gondolatunkban való megjelenésével a párkapcsolatot és a családot is. Előadásomban így nem csupán a klasszikus családmodell alapján közelítem meg a bűnbakképzés témáját, hanem "a párkapcsolati sükettség és vakság" következményeként belépő "Harmadik fél", a szeretői kapcsolat megjelenése által is. A szerető megjelenése az a krízis (fordulópont) egy párkapcsolat fejlődési útján, amin, mint az egyéni kríziseknél is ismeretes, három út lehetséges: a.) regresszió, b.) fixáció, c.) fejlődés. A szeretői kapcsolat lehetősége a vérpezsdítésen túl a lebukásban van tehát. Ki a hibás? Hasonlatként A király új ruhája című mese alapján kérdelem: az, aki kimondja, hogy a király

meztelen? Vagy maga a király, akinek hiába van tükre, öltöztetője, ő maga nem akar látni, nem akar hallani. Előadásomban a házasságtörés bűnét semmiképp sem mentem fel, inkább a figyelmet hívom fel arra a jelenkori komoly problémára, amely a családi és a párkapcsolati szövetség, ami számomra is, a legfontosabb dolog mind a saját magánéletemben, mind a hivatásgyakorlásomban is, igazán fontos momentuma: óvjuk, gondozzuk, ápoljuk a párkapcsolatunkat, önmagunkat is, mint a társunkat Isten ajándékeként, amelyben legyünk nyitottak, hideg fejjel és meleg szívvel álljunk társunk hiányérzeteinek betöltése felé, hogy ne váljék belőlünk "király".

Bretter Zoltán *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* Tudományos fokozat: PhD-Csc
Előadástémák: A győztes traumája - Románia 1918-1939 között *Kulcsszavak:* kulturális trauma, Románia, nacionalizmus *Absztrakt:* Az áldozat és az elkövető egyaránt szenved. Nem várhatjuk el az áldozattól, hogy aprólékosan megvizsgálja az elkövető traumáját. Én mégis ezt teszem majd. Megvizsgálom a „Trianon-trauma” másik szereplőjét, azt, hogy mennyiben sikerült Romániának földolgoznia Erdély bekebelezésének politikai, gazdasági, vallási, civilizatorikus sokkját. Összességében ezeket a megrázkódtatásokat „kulturális traumának” nevezem, ami lehetővé teszi számomra, hogy vizsgálódásomat jól körvonalazott elméleti keretek közé szorítsam.

Deák Dániel *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* Tudományos fokozat: MTA doktori cím
Előadástémák: Spirituális tőke és természetes jog *Kulcsszavak:* Spirituális tőke, biotikus közösségek, Föld-jogtudomány *Absztrakt:* Azt gondolhatnánk, hogy spiritualizmus, tőke, természetes jog és ökológia olyan jelenségek, amelyek egymással nem függenek össze. Ugyanakkor egyre nyilvánvalóbb, hogy a természeti erőforrások véghatárát állít a gazdasági növekedés elé. Az alábbi dolgozat abból a feltételezésből indul ki, hogy lehetséges a tőkés gazdálkodás spiritualizmussal való telítődése, valamint a tőke felhasználásának nem államilag tétélezett jogi szabályozása, amely érzékenységet mutathat fel a természet mint jogalany kezelése iránt. A spiritualizmus belülről, a cselekvő személyben, az alkalmas jogi befolyás pedig kívülről hat a tőkés gazdaságban való viselkedésre.

Eörsi László *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* 1956-os Intézet Alapítvány és WJLF
Tudományos fokozat: felsőoktatási diploma *Előadástémák:* Parafadugó a víz felszínén. Király Béla a XX. század viharában *Kulcsszavak:* Király Béla; karrier, sors *Absztrakt:* A tehetséges, ambiciózus Király Bélának rendkívül fordulatos életútja során több ízben kellett szembenéznie a végveszéllyel a XX. század folyamán, és ha még az ügyességese sem volt elegendő a védőangyala minduntalan segítségére sietett. Így aztán a világháborús frontharcos, a nyilasok vezérkari századosa, a szovjetek szökevény hadifoglya, a halálra ítélt rákosista tábornok, a forradalom nemzetőrparancsnoka, az antikádárista szervezkedés egyik emigráns vezetője általában megerősödvé került ki a veszedelmekből.

Falus András *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* Semmelweis Egyetem *Tudományos fokozat:* MTA doktori cím
Előadástémák: A mesterséges intelligencia az orvos- és egészségügyben; realitás és perspektíva *Kulcsszavak:* Mesterséges intelligencia; orvostudomány; jövőkép *Absztrakt:* Korunk egyik legfontosabb szellemi és technológiai előrelépése a mesterséges intelligenciák (MI) megjelenése gyakorlatilag minden tudományágban, sőt a ChatGPT és hasonló szoftverek révén a civil társadalom is megismerkedhetett a korábban misztifikált MI-vel. Az MI olyan gépi tanulásra, önfejlesztésre képes számítástechnikai rendszer, amely hatalmas adatbázisokkal áll folyamatos kapcsolatban, nagy sebességgel komplex működéseket képes modellezni és optimalizálni. Radikális a fejlődés a közvélemény által is pozitívan értékelt medicínai feladatok megoldásában, a diagnosztika, a precíziós medicina és a robotsebészet mellett a

nanobotok, bioszenzorok, gyógyszer, biomarker és védőoltás-tervezés területen tapasztalható hatalmas fejlődés.

Fazekas Csaba *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* Miskolci Egyetem BTK ATTI
Tudományos fokozat: PhD-Csc *Előadástípus:* A szektaellenesség három jobboldali-konzervatív korszaka Magyarországon *Kulcsszavak:* politikai jobboldal; szektakérdés; ellenségkép
Absztrakt: Az 1989–90-es rendszerváltást követően három korszakban volt jobboldali-konzervatív kormány hatalmon Magyarországon (1990–1994; 1998–2002; 2010-től napjainkig), melyeket eltérő tónusú és tartalmú kisegyház-ellenesség jellemzett. Az előadás az egyes korszakok kisegyház-ellenességképeit, azok tartalmi és politikai különbségeit próbálja bemutatni.

Fekete Szabolcs *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* *Tudományos fokozat:*
PhD-Csc *Előadástípus:* Mesterséges intelligencia és társadalomtudomány
Kulcsszavak: MI, kutatásetika, módszertan *Absztrakt:* majd később

Forrai Judit *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* WJLF, Semmelweis Egyetem
Tudományos fokozat: MTA doktori cím *Előadástípus:* Balassa kör, az orvosi szűk elit története
Kulcsszavak: modern orvoslás, sebészet felemelkedése, egyetemi oktatás reformja
Absztrakt: A modern orvoslás új irányvonala Magyarországon erősen kötődik Balassa János és szűk baráti társaságához, akik képviselték a különböző szakterületek elindítását és fejlesztését a 19. század első felében. Tudásanyagukat az európai egyetemeket szerezték egyetemi tanulmányuk alatt, vagy az utána tervezett peregrinációban. Karrierjüket megtörte a politika, de kitartó szoros barátságuk átsegítették őket a megtorlás évein. A kiegyezés időszakában már mind vezető szaktekinetély lett, megtervezve az egyetemi oktatás irányát a szakma elitjeiként, a megalakult orvosi társaságok képző összejövetelén előadásokat tartottak, megalapították az orvosi szakirodalmat tartalmazó folyóiratokat és könyvkiadást

Forray R. Katalin *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* PTE *Tudományos fokozat:*
MTA doktori cím *Előadástípus:* Cigányok Magyarországon *Kulcsszavak:*
cigány, roma;iskolázás; politikai szerepvállalás *Absztrakt:* Romológia Amikor a cigányokról, romákról beszélünk, gyakran csak több évtizeddel, fél évszázaddal korábbi képeket idézünk magunk elé. Ma a helyzetük más, mint korábban volt. A cigány/roma népcsoportok később érkeztek Európába, mint a jelenlegi nemzetalkotók. Sajátos kultúrájuk, nyelveik, foglalkozásaik, társadalmi pozícióik máig hatást gyakorolnak beilleszkedésükre. A gyermek nevelődésének elsődleges színhelye a család, amely sokszor kerül összeütközésbe az államot képviselő iskolával. Ha a család a többségi kultúrától eltérő és sokkal jelentősebb szerepet gyakorol a nevelésben, akkor az iskolázás kudarchoz vezethet. Az óvoda ma már szinte minden gyermeket elér, és segít az iskolába lépésben. Az iskola a tradicionális roma család számára idegen és ismeretlen, ezért gyakran nem várható megfelelő magatartás a gyerekektől. A pedagógus akkor lesz hatékonyabb, ha együttműködik a családdal, munkája pedig kiegészül olyan civil tevékenységekkel, amelyek kiegészítik a családi nevelést. Jó lenne azonban, ha nem hagynánk figyelmen kívül azokat, akik a fenti népcsoport problémák ellenére sikeresek az iskolázásban. A Pécsi Tudományegyetemen működő Wlislóczky Henrik Szakkollégium csak egyike azon szakkollégiumoknak - habár első ezek közül -, amelyek a felsőoktatásban tanuló, szociálisan rászoruló cigány/roma fiataloknak külön támogatást nyújtanak. Ott is, de más közép - és felsőoktatási intézményekben is jelen vannak és sikeresen helytállnak e népcsoport gyermekei. Az iskolázás, pályaválasztás, a szociális helyzet és persze származás és egyéb szempontokból nagy különbségek vannak közöttük. Erről gyakran elfelejtkezünk. Az egyik ilyen elem, hogy határozott középosztályosodási tendenciák indultak meg ebben a népcsoportban is. Ez persze nem jelenti a leszakadók problémájának megszűnését, azt azonban igen, hogy nem szabad klisében gondolkodni róluk sem. Magamról itt csak annyit, hogy alföldi származású vagyok, gyerekkoromtól voltak cigány

barátaim, barátnőim. Akadémiai doktori fokozatot is hasonló témáról írott könyvemmel szereztem. Budapesten élek. A férjem Kozma Tamás, aki nemrég volt a Klub vendége.

Hadas Miklós *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* HUN-REN KRTK *Tudományos fokozat:* MTA doktori cím *Előadascím:* Mi fán terem a plurális kisebbségi habitus? Töredékes beszámoló egy most folyó OTKA-kutatásról *Kulcsszavak:* plurális; kisebbség; habitus
Absztrakt: Kutatásom alapkérdése, hogy a Szlovákiában és Romániában kisebbségi helyzetben élő magyarok diszpozícióinak egyes dimenziói hogyan alakulnak át az eltérő strukturális és kontextuális kényszerek hatására. Azt feltételezem, hogy e két országban élő magyarok eltérő diszpozicionális mintázatokat érvényesítenek attól függően, hogy az etnikailag többé-kevésbé homogén közösségükben, a többségi társadalomban vagy pedig az „anyaország” viszonylataiban lépnek interakciókba.

Hideg Éva *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* Budapesti Corvinus Egyetem *Tudományos fokozat:* MTA doktori cím *Előadascím:* A metamodern szellemi irányzat megjelenése az előrettekintésben *Kulcsszavak:* előrettekintés, posztnormál, metamodern *Absztrakt:* Az előadás a posztnormál idők ún. „3 C” (complexity, chaos, Contradiction) témáinak eredményesebb kezelési igényéből kiindulva a metamodern szellemi irányzat formálódó válaszait tekinti át. Ezután azzal foglalkozik, hogy ez a szellemi irányzat miként jelenik meg az előrettekintési kutatásokban a részvételiség kiterjesztése, az előrettekintési eredmények jövőformálásba történő szélesebb körű bekapcsolása, valamint a módszerek komplex folyamattá szervezése témaköreiben.

Hubai Péter *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* WJLF *Tudományos fokozat:* PhD-Csc *Előadascím:* Hiteles Jézus-mondások a Tamás-evangéliumban? *Kulcsszavak:*
Absztrakt: A kereszténység első négy évszázadában nem kevés tusakodás során lezajlott azoknak az iratoknak a kiválogatása, melyet az egyház(ak összessége) hitelesnek fogadott el. Ezt a 27 iratot összefogó gyűjteményt (újszövetségi) kánonnak nevezzük. A válogatási eljárás természetesen azt is jelentette, hogy bizonyos – egy-egy provincia egyházai által használt és szentnek tartott – iratokat nem vettek be ebbe a kánonba, ezeket ma apokrifnak tartjuk, ezeket az egyház(ak) nem használják. Főleg a XIX. század vége óta azonban, jelentős részben ásatásoknak és véletleneknek köszönhetően – bizonyos keresztények által olvasott – új iratok kerültek elő. Lehet, hogy ezek között van hiteles? A II. világháború után előkerült Tamás evangéliumról az ógyházi zsinatok annakidején dönthettek volna úgy, vagy mi ma dönthetünk úgy, hogy ez bekerüljön a kánonba?

Kamarás István *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* *Tudományos fokozat:* MTA doktori cím *Előadascím:* Földre szállott utópia Gyálon *Kulcsszavak:* Közösségépítés; egyházzociológia; egyháztörténet *Absztrakt:* Nagy Lászlót 56 nyarán szentelték katolikus pappá, Gyálra kerül, ez lesz papi élete alfája és ómegája. A forradalom idején négy példányban legépelte egy irományt, másfél évet kapott. Szabadulás után dobált káplán lesz, mert mindegyik helyén tevékenysége következtében hamar megtelik a templom fiatalokkal. Végül visszakerül Gyálra, ahol az egykori kocsmában van a szükségtemplom. Engedély nélkül vág neki az építkezésnek. A templom egy két évig tartó happening keretében épül, melyben a híveken kívül is sokan, összesen 956-an vesznek részt, 79000 munkaórában. Ebben a Mérei Ferenc által együttes élménynek nevezett folyamatban együtt épül föl a templommal összeépített plébánia és közösségi ház, benne a már várossá nőtt település egyik könyvtárával, valamint felépült egy olyan közösség, mely szélesebb a hívéknél, utcaapostolokkal, nyelvtanfolyammal, Pilinszky szavalókörrrel, 12 szerelős misztériumjátékkal.. A templomot felszentelő püspök egy intézményes egyházon belüli/melletti civil mozgalommal találkozhat.

Kelecsényi Klára *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* NJE *Tudományos fokozat:* PhD-Csc *Előadáscím:* Analízis tanítása nem matematika szakosoknak *Kulcsszavak:* Analízis; intuíció; matematikatörténet *Absztrakt:* A nem matematika szakos hallgatók képzése során az egyetemi matematikát a számolásokra fókuszáló kalkulus jelenti az axiomatikus jellegű analízissel szemben. Nemzetközi kutatások azonban számos, a kalkulus jelenlegi oktatása során felmerülő problémát jeleznek. Ezek sok esetben abból fakadnak, hogy az intuíció helyett a számolási technikák kerültek a középpontba. Az előadásban áttekintjük az analízis, illetve a kalkulus tanításának történeti hátterét és javasolunk egy, a meglévő tapasztalatokra épülő felépítést.

Kiss Endre *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* ELTE - OR - ZSE *Tudományos fokozat:* MTA doktori cím *Előadáscím:* Egy társadalomlélektani elmélet tervezete. Hermann Broch szövege 1941-ből *Kulcsszavak:* társadalomlélektan, tudományódszertan, tömegpszichológia *Absztrakt:* Hermann Broch 1941-ben készítette el "Entwurf für eine Theorie massenwahnartiger Erscheinungen" című tervezetét. Ebben a korszakban Broch több hasonló tervezetet készített, tervezett előadásom azonban a rekonstrukció teljessége és érvényessége érdekében csak ezzel az egy szöveggel foglalkozik. A tervezet alapvető módszertani kiindulópontokat állapít meg. Második részében az érték problémáját a társadalomlélektan összes lényeges területében igyekszik elhelyezni, majd a tervezet harmadik része a történelem pszichológiai ciklusait próbálja meghatározni.

Kornai András *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* BME és SZTAKI *Tudományos fokozat:* MTA doktori cím *Előadáscím:* Protologika a nagy nyelvi modellek korában *Kulcsszavak:* tudásreprezentáció, dedukció, LLM *Absztrakt:* A mesterséges intelligencia kutatásában a tudásreprezentáció (knowledge representation, KR) kezdetektől fogva kulcsszerepet játszott. A KR célja az emberi tudás megragadása egy olyan logikai rendszer formuláinak segítségével, mely további 'józan észen alapuló' következtetések levonását is lehetővé teszi. Az előadás célja annak vizsgálata, hogy az ilyen formulákat nem tartalmazó, ámde tartalmas nyelvi megnyilvánulásra mégiscsak képes nagy nyelvi modellek (LLM-ek) milyen (proto)logikára támaszkodnak.

Kozma Tamás *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* *Tudományos fokozat:* MTA doktori cím *Előadáscím:* Vallásos szocializmustól az egzisztencialista pszichológiáig: egy német út *Kulcsszavak:* Paul Tillich; vallásos szocializmus; egzisztencialista pszichológia *Absztrakt:* 1933-ben Paul Tillich (1886--1965) a berlini, majd a marburgi és a frankfurti egyetem tanára úgy határozott, hogy kollégái hívására kivándorol az Egyesült Államokba. Ennek hátterében az a konfliktus állt, amely az általa képviselt vallási szocializmus és a nemzeti szocializmus között húzódozott. Az Egyesült Államokban (New York) jutott el olyan vallásfilozófiáig, amely az ún. egzisztencialista pszichológiába torkollott (Rollo May). Előadásom ennek a pályafutásnak a személyes oldalát igyekszik bemutatni, rámutatva Tillich teológiájának történeti és politikai beágyazottságára.

Kőry Ágnes *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* *Tudományos fokozat:* PhD-Csc *Előadáscím:* Opera és zenetörténet szocialista szempontból *Kulcsszavak:* opera; szocializmus; zenetörténet *Absztrakt:* 2024 tavaszán meglepetéssel tapasztaltam, hogy egy londoni marxista kulturális klubban felmerült az opera műfaj és szocialista gondolkodásmód ellentéte. Számomra e két vonal szorosan összefügg, ezt a gondolatot szeretném előadásomban kifejteni. Erről a témáról egyszer már beszéltem angolul a fent említett marxista kulturális klubban, 13 perces beszéddel és 17 perces zenei példákkal. Most magyarul szeretnék beszámolni, hosszabb szöveggel és kevesebb zenei példával. YouTube példákat nem fogok használni.

Ludassy Mária *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* ELTE BTK FILOZÓFIA INTÉZET

Tudományos fokozat: MTA doktori cím *Előadascím:* Erkölcs és politika

Machiavellitől Marxig *Kulcsszavak:* természetjogi moralitás, szerződéselméletek, emberi jogok

Absztrakt: Machiavellitől származik a politika erkölcsmentesítésének koncepciója. Ezen eszme útját követném végig a modern szerződéselméleteken keresztül a tradicionális természetjogot megtartó felfogásokon keresztül, világtörténelmi végállomásként a többség zsarnoksága nevében a terror glórifikálásáig, illetve az egyetemes emberi jogok elfogadásáig.

Majtényi László *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* Eötvös Károly Közpolitikai

Intézet *Tudományos fokozat:* MTA doktori cím *Előadascím:* Kereszt a Felszabadulási

emlékművön? A hazugság, mint alkotmányos probléma *Kulcsszavak:* Köztér; valótlan és

hazugság; *Absztrakt:* Az előadás a hányatott sorsú budai Szabadság emlékmű jelentésének változásainak és az alkotmányos értékek viszonyának végiggondolására tesz kísérletet. A szerző álláspontja szerint sem a kanti, sem az alkotmányos felfogást tekintve sem minden valótlan állítás tekinthető az alkotmányos értékeket sértő hazugságnak. Az a valótlan közlés, amely személyeket, társadalmi/alkotmányos értékeket sért viszont olyan hazugság, amelyet az alkotmányos megfontolások alapján is el kell utasítani. Az előadó szerint a szobor talapzatára helyezendő kereszt ilyen sérelem.

Munkácsy Katalin *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* ELTE MPT *Tudományos*

fokozat: PhD-Csc *Előadascím:* A nem matematika szakos hallgatók lemorzsolódása a gyenge matematikai eredmények miatt. Egy példa az esélyegyenlőséget támogató oktatási stratégiára

Kulcsszavak: matematikai fogalmak; intuitív fogalmak; axiomatikus megalapozás

Absztrakt: Elméleti, feltáró jellegű kutatás. A nem matematika szakos matematikaoktatás, valamint a tehetséggondozás nem a hallgató tehetsége területén – általában kívül esik a kutatási témák köréből, pedig a felsőoktatásban tanuló hallgatók túlnyomó többségét érintő problémáról van szó. Vizsgálataink azt mutatják, hogy az analízis nehéz fogalmainak tanítása nem épül a hallgatók természetes tapasztalataira. Az előadásban az általunk kialakított struktúrát mutatjuk be, azt az utat, ahogyan a hallgatók a jól összeállított, szemléletesen is nyilvánvaló fogalmakon keresztül jutnak el a matematika axiomatikus felépítésének megértéséhez.

Nagy Péter Tibor *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* ELTE TÁTK/WJLF

Tudományos fokozat: MTA doktori cím *Előadascím:* Népszámlálás és felekezet

Európában *Kulcsszavak:* Népszámlálások, felekezetek, felekezetenkívüliség *Absztrakt:*

Franciaország kivételével ma már a legfontosabb európai országokban a népszámlálás során kérdeznak felekezeti hovatartozást. Történelmileg - a westfáliai béke óta a felekezeti adatok Európa nagyrészen egybeesnek az országhatárokkal, de az utolsó évtizedekben a felekezetenkívüliek, illetve a nem-keresztény vallások követői az egyik legrobosztusabb, társadalmi csoport szinten és idősorosan összehasonlítható nemzetközi adattá teszik ezt. A minnesotai IPUM projektnek köszönhetően mindez immár adatbázisszinten is kutatható.

Paál György *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* BME *Tudományos fokozat:* MTA

doktori cím *Előadascím:* Agyi aneurizmák hemodinamikája *Kulcsszavak:* aneurizma,

hemodinamika, digitális iker *Absztrakt:* Az előadás a BME Hidrodinamikai Rendszerek Tanszék

és orvosok közötti sokéves együttműködést foglalja össze. A hemodinamika a vér áramlásának tudománya. Az agyi aneurizmák az agyi artériák kóros kiöblösődései, amik az esetek többségében nem okoznak problémákat, de ha kihatadnak, az agyvérzés halált vagy bénulást okozhat.

Keletkezésük, tágulásuk és kezelésük áramlástani aspektusairól szól az előadás. Megemlítjük a koszorúérrel és a nyaki verőérrel kapcsolatos kutatásainkat is.

Pétervári Kinga *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* ELTE/Wesley *Tudományos fokozat:* PhD-Csc *Előadástípus:* Okoz-e paradigmaváltást a technológiai fejlődés a jogalkotásban illetve a jogalkalmazásban *Kulcsszavak:* felelősség; kockázatkezelés; kockázatelepítés; *Absztrakt:* Például a magánéletéről vallott felfogás ugyan változik, de paradigmatiság újragondolásról szó sincs. A robotok, algoritmusok a vezetőnélküli autók világában például az adatszomjas sofőrök, amint elindulnak az utcán, rögtön jogi problémák özönével kerülnek szembe: a magánélet megsértése, jogellenes adatgyűjtés, rögzítés, kategorizálás és felhasználás. A felelősség koncepciója bonyolódik ugyan, de paradigmatiság váltást bizonyosan nem igényel. E tézis bizonyítása következik.

Pók Attila *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete Kőszeg (iASK) + Hun-REN BTK TTI *Tudományos fokozat:* PhD-Csc *Előadástípus:* Humanizmus, tudomány, hitelesség: Deák István példája *Kulcsszavak:* Humanizmus, tudomány, hitelesség *Absztrakt:* Az előadás Deák István (1926-2023) Magyarországon született, 1948-ban emigrált, pályáját a Columbia Egyetemen kiteljesített történész életművét tekinti át: arra a kérdésre keresi a választ, hogy miként terjedhetett gondolkodói hatása messze túl a szakmai körökön? Leginkább a II. világháborúval foglalkozó műveit tekinti át ebből a szempontból.

Polónyi István *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* WJLF *Tudományos fokozat:* PhD-Csc *Előadástípus:* A hazai humánerőforrások helyzete *Kulcsszavak:* Humán erőforrások; komplex humán erőforrás mérőszámok *Absztrakt:* A hazai humánerőforrások az illiberális kormányzás másfél évtizede alatt egyre jobban erodálódtak. Az előadás áttekinti a hazai humánerőforrások legjellemzőbb mutatóinak és mérőszámainak alakulását nemzetközi összehasonlításban. Rámutat, hogy ezek jelentős eróziót mutatnak, amelynek nyomán Magyarország Európa perifériájára sodródott. Kitér a humán erőforrások alakulását befolyásoló tényezőkre, okokra és azok politikai összefüggéseire.

Rezsabek Nándor *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* NKE HHK Katonai Műszaki Doktori Iskola *Tudományos fokozat:* felsőoktatási diploma *Előadástípus:* Potenciálisan veszélyes (PHO) földközeli objektumok (NEO) becsapódási valószínűsége a Torino-skála alapján *Kulcsszavak:* környezetbiztonság; kisbolygó; becsapódás *Absztrakt:* A potenciálisan veszélyes (PHO) földközeli objektumok (NEO) esetleges becsapódása mind a lakosságra, mind a kritikus infrastruktúra elemekre veszélyt jelent. Az ún. Torino-skála besorolása alapján elemezzük, hogy valóban van-e, ha igen, melyik kisbolygó/meteoroid/üstökös, amelynek impakt eseménye egy meghatározott időpontban valós környezetbiztonsági és katasztrófavédelmi vonatkozású kockázatot jelent Földünkre nézve.

Schweitzer Gábor *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Intézet *Tudományos fokozat:* PhD-Csc *Előadástípus:* Magyarország történeti alkotmánya egykor és ma *Kulcsszavak:* alkotmánytörténet; történeti alkotmány; chartalis alkotmány *Absztrakt:* A legújabb kori alkotmányfejlődést 1930-ban áttekintő tanulmányában Thewrewk-Pallaghy Attila azon a véleményen volt, hogy „a történeti és a chartalis alkotmányon való felosztás (...) nagyon sok tekintetben ma már meghaladott.” Az utóbbi évtized hazai fejleményei rácsúsztak erre a megállapításra, hiszen az Alaptörvény elfogadása óta ismételtelen fokozott érdeklődés mutatkozik a történeti alkotmány jellegzetességei iránt. A chartalis alkotmánynak minősülő Alaptörvény több alkalommal is hivatkozik a történeti alkotmányra, illetve a történeti alkotmány vívmányaira. Az Alkotmánybíróságnak pedig értelmezési segédeszközként kell figyelembe vennie a történeti alkotmány időszakának napjainkban is irányadónak tekintendő vívmányait. Az előadás során azt kívánom bemutatni, hogy milyen elméleti és gyakorlati kérdéseket vetnek fel a történeti alkotmány "újraélesztésére" irányuló törekvések.

Sik Endre *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* ELTE TáTK és HUN-REN
Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Kutatóintézet *Tudományos fokozat:* MTA doktori
cím *Előadástípus:* A „szabadon született” művek, avagy a kíváncsiság, a düh, a „csak úgy” és a
„jobban tudom” szerepe a szociológiai tudástermelésben *Kulcsszavak:* tudástermelés
Absztrakt: "Előadásom nem több mint önéletrajzi ihletésű morfondírozás arról, hogy
miképpen keletkeznek azok a szociológiai alkotások, amelyek nem hatalmi (vagyis főnöki utasítás,
állami megrendelés), de nem is megélhetési kényszer hatására születnek, hanem a
társadalomtudósnak eszébe jut valami, észrevesz valamit, összefüggést sejt valamik között vagy/és
felháborodik... Ezt a jelenséget nevezhetjük isteni szikrának, ihletnek, megvilágosodásnak, aha-
élménynek), s azt állítom, hogy ezek a ritka művek esetleg fontosak lehetnek a szociológus és a
szociológia számára. Az előadás során – megfelelő kontextusba helyezve (ami nem más, mint közel fél
évszázados tudástermelési gyakorlatom teljessége, amit enyhe scientometriai kritikával fűszerezve
tálalok) a címben megfogalmazott kijelentéssel kapcsolatban két kérdést vizsgálok: Milyen tényezők
növelik (és csökkentik) a „szabadon születő” művek születésének esélyét? Jó-e a szociológusnak
és/vagy a szociológiának, ha ilyen típusú művek születnek, vagy tők mindegy?

Somogyvári Lajos *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* Pannon Egyetem
Tudományos fokozat: PhD-Csc *Előadástípus:* A társadalmi vita gyakorlata a korai
Kádár-korszakban *Kulcsszavak:* társadalmi vita; oktatási reform; hatalomgyakorlás
Absztrakt: Előadásom egy kivételesen jól dokumentálható társadalmi vita alakulását
tárja fel, mely az 1961-es oktatási törvényt előkészítő vita megszervezésével kezdődik. A bizalmas
pártintenciókat tartalmazó dokumentumok elemzése után következik a vita bemutatása, amelyhez
rendelkezésünkre állnak a Tézisek. Ezek sorvezetőt jelentettek a vitához; a dokumentumhoz a
vitavezetők részére (nem publikus) segédanyagot készített a Művelődésügyi Minisztérium az
esetlegesen felmerülő kérdések megválaszolására, tehát több forrásból ismerhetjük meg a
döntéshozók ideológiai-pragmatikus szándékait. Nagyon fontos megjegyezni, hogy a kontrollált,
szimulált vita megindításával több célja lehetett a hatalomnak: a felelősség megosztása, az eltérő
vélemények feltárása, a közvélemény „szondázása”, egy- egy döntés bevezetése a vitákon történő
„megdolgozással” mind-mind idetartozhat. A tárgyalt időszak 1960 augusztusától az év végéig terjed,
döntő részben a szeptemberi hónapra koncentrálódik, de több hazai előzményre tekinthet vissza,
illetve szovjet mintára is támaszkodhatott.

Strobel Lilla *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* Wesley János Lelkészképző Főiskola
Tudományos fokozat: felsőoktatási diploma *Előadástípus:* Az evolúcióbiológia
fogadtatása különböző vallási közösségekben *Kulcsszavak:* teológia, hinduizmus, buddhizmus
Absztrakt: Az evolúciós gondolkodás története Charles Darwin nevéhez kötődik, aki
1859-ben megjelent művében, a Fajok eredetében, az evolúciót apró változások sorozataként mutatta
be. Munkája azonban megosztotta nem csak a tudományos világot, de a vallási közösségeket is.
Teilhard de Chardin szintetizálta a bergsoni evolúciós elméletet és Vernadsky bioszféra-fogalmát. A
hindu és buddhista közösségek filozófiai és kulturális hátterük miatt nyitottabban fogadták az evolúció
elveit.

Szabó Dávid *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* BME Építészmérnöki Kar, Exploratív
Építészeti Tanszék *Tudományos fokozat:* PhD-Csc *Előadástípus:* Szociális lakásügy -
Kortárs magyar szociális alapú lakásépítés *Kulcsszavak:* lakhatás; szociális lakásépítés;
építész *Absztrakt:* Magyarországon hiányzik egy egységes társadalmi felelősségvállalásra
épülő lakásrendszer. Szélesebb körű szociális lakhatás létrehozására voltak kísérletek, társadalmi
hátter hiányában nem jött létre egy átfogó rendszer. A korlátozott számú megvalósult példa
elszigetelten jött létre, kritikus tömeg hiányában a történeti önkormányzati lakásállomány látja el a

feladatot. A közelmúlt eseményei rámutattak, hogy mekkora szüksége lenne rá. A kutatásom feltérképezni a rendszerváltás után épült önkormányzati lakásállományt.

Szalai Kriszta *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* felsőoktatási diploma *Tudományos fokozat:*

Előadáscím: Az engedelmes bántalmazott, és a traumatizált bántalmazó megértése *Kulcsszavak:* bántalmazás., trauma, feloldozás *Absztrakt:*

Másfél éve kezdtem el szervezni az Óriás Gyermejjogi Plakát című projektet, mely minden gyermekhez szól, de legfőképpen a már sebeket cipelő felnőttekhez, akik tovább adhatják traumáikat a gyermekeknek. A program 3 részből áll. Iskolákban interaktív foglalkozások a bullyingolásról, a gyermekjogokról, a már traumatizált felnőttek történeteinek meghallgatása, filmre vétele, s a gyermekek üzeneteinek, miszerint mitől lenne biztonságos a gyermekkoruk, Óriás Plakáton való megjelenítése. Erről a projektről és a tanulságokról szeretnék előadni.

Szentpéteri Nagy Richard *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* WJLF *Tudományos fokozat:* PhD-Csc

Előadáscím: Az alkotmányozó hatalom *Kulcsszavak:*

Alkotmány, törvényhozás, nép *Absztrakt:* Az alkotmányozó hatalom problémája évszázados kérdés, és mára sem dőlt el teljesen. Amióta az első alkotmányok megszülettek a világban, minden alkotmányozó számára kitüntetett feladat, hogy megnevezze önmagát, márpedig ehhez tudnia kell, hogy valójában ki is ő, és milyen jogon alkot alkotmányt. Noha az alkotmányalkotás alanya hagyomány szerint a nép, ez a konstrukció a gyakorlatban nehezebben valósítható meg, mint amennyire teoretikusan elfogadható, pedig elméletileg sem kifogástalan. A történelmi tapasztalat ugyanakkor a törvényhozások szinte megkerülhetetlen szerepét mutatja az egyes országokban, noha ez a tény elméletileg kevésbé igazolható. A rövid előadás kísérletet tesz néhány történelmi példa bemutatására, és néhány tanulság levonására. Ennek során bizonyos pontokon elfogadható következtetésekre juthat, de a legfontosabb ügyekben inkább csak kérdéseket, mint válaszokat van módja kínálni.

Szilágyi-Gál Mihály *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* ELTE - BTK, Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet *Tudományos fokozat:* PhD-Csc

Előadáscím: Retorikai tapasztalat és kifejezés. Tengelyi László Tapasztalat és kifejezés című kötete nyomán *Kulcsszavak:*

retorika, tapasztalat, kifejezés *Absztrakt:* Tapasztalat és kifejezés című könyvében Tengelyi László feltárja a tapasztalatban megélt kifejezés jelenségét. A fenomenológiai örökséget részben Merleau-Ponty nyomán követve, gondolatai alternatívát kínálhatnak minden olyan elméleti próbálkozással szemben, amely tárgy és tudat, jel és jelölet bináris összefüggését vallja. Eszerint a belső megfigyelő tudat és a hozzá képest külső, független tárgy naiv megfeleltetései képtelenek elszámolni a kifejezésnek egy olyan módjával, amilyen a tapasztalatról szóló elbeszélés. Azt állítom, hogy ez a gondolat retorikaelméletileg is értelmezhetővé teszi Tengelyi fenomenológiai elemzését a kifejezésről és a tapasztalatról. A retorikával való párhuzam perspektívájából láthatóvá válhat, hogy Tengelyi tapasztalatfenomenológiája miért ígér átfogóbb kifejezéseméletet, mint a pragmatikai hagyományon alapuló beszédaktuselmélet. A jelen vázlat ezeknek az összefüggéseknek néhány alapproblémáját tekinti át.

Takács Imre *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* felsőoktatási diploma *Tudományos fokozat:*

Előadáscím: Keresztény értékek hatása a szociális munkára *Kulcsszavak:* Keresztény értékek: szociális munka: társadalompolitika *Absztrakt:*

Az előadás a szociális területet érintő alapvető keresztény értékek szociális munkára történő hatását mutatja be. Vele párhuzamosan azt is megvizsgálja, hogy a mai magyar társadalomban hogyan érvényesülnek ezek az értékek, miként befolyásolják a kormányzati döntéshozatalt, és ezek a döntések milyen hatást gyakorolnak a társadalomra, kiváltképp a szegénységre, illetve azok újratermelődésére.

Trencsényi László *Intézmény (megnevezése nem volt kötelező!):* WJLF *Tudományos fokozat:*
PhD-Csc *Előadástípus:* Adalékok a gyermektáboroztatás történetéhez *Kulcsszavak:*
Urbanizáció, városi gyerekek, táborok *Absztrakt:* A paraszti lét nem indokolta a nyár
formális megszervezését. A XX. század elején az urbanizáció előrehaladtával szinte egyszerre robbant
a szükséglet, eleinte a szegénysor gyerekeinek, később a középosztálynak, a világháború után az
államok megéreztek ennek lehetőségét az ideológiai doktrinációra is. A posztmodernben ez a
befolyás enyhült, új jelenségek kerültek felszínre. Szó lesz egyebek közt az amerikai pionirokról,
német Wandervogelekről, az angol cserkészekről, a varsói Janusz Korczakról, az orosz Sackijról, a
Gyermekbarátokról, Gábor Ignácról, Leveleki Eszterről.